

personen. Eindelijk bereikte men Amsterdam. Sommigen bleven daar, maar anderen, vrezend dat de IJ-stad ook weldra de zijde van Oranje zou kiezen, trokken verder, op Utrecht aan. Daar vond Heer Maarten een onderkomen. Zijn 'far niente' kan echter niet lang hebben geduurd, want hem werd de benoeming tot pastoor aan de Nieuwe of St. Catharinakerk te Amsterdam. Op de 23ste september aanvaardde hij dat ambt. Zijn nieuwe parochianen bereidden hem een luisterrijke ontvangst als wilden zij goedmaken wat hun nieuwe leider de laatste maanden aan teleurstellingen had moeten ondervinden. Onder fakkellicht en muziek leidde men hem, die uit Utrecht kwam, naar zijn kerk. Aan zijn ballingschap was voorlopig een einde gekomen. De 66-jarige kon opnieuw beginnen.

Maar nu komen er puzzels op ons af. Wat geschiedde er na 24 juli '72 te Rotterdam op kerkelijk erf? In andere steden traden na de 'alteratie' Calvinisten zonder verwijl aan om een beschikbaar gesteld kerkgebouw in gebruik te nemen. Nu heeft het er alle schijn van, dat te Rotterdam zulks niet geschiedde. Schijn, zeg ik met opzet, want de gang van zaken blijkt ondoorzichtig. Bleef de St. Laurens voorlopig nog in R.K. handen? De Staten-vergadering te Dordrecht had een zeker evenwicht tussen beide confessies willen betrachten. Hoe heeft men daar in de Maasstad op gereageerd? Maar als de Grote kerk dan beschikbaar bleef voor de katholieken, – wie deden er dan dienst? De meeste geestelijken hadden de vlucht genomen en de vijf concubinarii... zouden zij zich bekommerd hebben om de herderloze schare? Hebben rondreizende clandestiene priesters pastorale zorgen uitgeoefend? Nu houden oudere biografen van Duncanus vol, dat Donk naar Rotterdam gekomen is om de laatste H. Mis op te dragen voordat de Gereformeerden de Grote kerk overnamen. Dit zou dan gebeurd zijn in de week voor zondag 16 november. Na die laatste katholieke hoofddienst zouden dan de burgemeesters zoveel mogelijk alle beelden en altaarstukken hebben laten verwijderen om ze voorlopig op te slaan in het koor. Het hoogaltaar sloopte men in 1581.

De oudere biografen van Maarten Donk willen hem naar Rotterdam hebben in november '72, omdat hij deken van Den Haag was. Maar ik meen, dat P. Noordeloos overtuigend heeft aangetoond, dat Donks dekenaat met Rotterdam niets uitstaande had. Hij was, en dat worde nog eens met nadruk gezegd, deken van het